

Prof. Prot Jarnuszkiewicz
Katedra Działań Mediów
Wydział Sztuki Mediów
Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie

23.11.2018, Warszawa.

**Recenzja rozprawy doktorskiej
Pana mgra Leszka Żurka
w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora
w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne
wszczętym przez Radę Wydziału Grafiki
Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku**

Dane personalne i wykształcenie:

Pan Leszek Ryszard Żurek urodził się 22.02.1964 roku w Gdyni.

W roku 1979 rozpoczął naukę w IV Liceum Ogólnokształcącym im. Komisji Edukacji Narodowej w Gdyni, w klasie o profilu matematyczno – fizycznym. Następnie w 1983 roku rozpoczyna studia na Uniwersytecie Gdańskim na Wydziale Ekonomiki i Organizacji Produkcji, a w 1984 roku w Instytucie Historii, tego samego Uniwersytetu. Obydwu kierunków nie ukończył. Od września 1997 roku do czerwca 1999 roku pobiera nauki w Studium Fotografii Hejber w Sopocie. Następnie kontynuuje rozwój w kierunku fotografii studiując od września 2000 roku do lipca 2004 roku na Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, na Wyższych Studiach Fotograficznych. (Dyplom licencjata w pracowni Projektowo – Reklamowej pod kierunkiem prof. Jadwigi Okrassy i st. wykł. Witolda Węgrzyna).

Kontynuuje edukację od października 2005 roku do września 2008 roku na Akademii Sztuk Pięknych (dzisiejszy Uniwersytet Artystyczny) w Poznaniu, na Wydziale Komunikacji Multimedialnej. (Magisterskie studia na kierunku realizacja obrazu filmowego, telewizyjnego i fotografia w zakresie fotografii. Dyplom z 28 września 2007 roku nadający panu Żurkowi tytuł zawodowy magistra sztuki).

Dopełnieniem, doświadczenia edukacyjnego, jest zrealizowany między lutym, a sierpniem 2009 roku kurs kwalifikacyjny pedagogiczny dla czynnych zawodowo nauczycieli w Warmińsko Mazurskim Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Elblągu.

Przebieg pracy zawodowej:

Działalność zawodowa pana Leszka Żurka od samego początku wydaje się być związana z obszarem dydaktyki i fotografii, przeplatając te dwie ścieżki aktywności.

W latach 1984 -85 jest nauczycielem w Szkole Podstawowej nr. 1 w Rumii, następnie przez kolejne trzy lata laborantem w Zakładach Fotograficznych. W 1988 roku wraca do działalności oświatowej i pełni rolę instruktora plastyki w Osiedlowym Domu Kultury REMUS. Następnie w okresie przemian ustrojowych w latach 1989 – 1997 jako właściciel firmy zajmuje się projektowaniem i produkcją odzieży.

W latach 1997 – 2001 wraca do funkcji laboranta, tym razem w punkcie Kodak Ekspres by od 2001 roku (do dziś) zacząć prowadzić własną działalność jako fotograf komercyjny, głównie na polu fotografii przedmiotów (jubilerstwo, gastronomia).

W 2007 roku wraca również do działań dydaktycznych. Zostaje nauczycielem fotografii w Szkole Policealnej PROFESJA w Gdańsku (do 2009) oraz Liceum Plastycznym w Malborku (do 2014). Ostatecznie w 2010 roku podejmuje pracę w Polsko Japońskiej Akademii Komputerowej w Gdańsku na stanowisku asystenta, gdzie pracuje do dziś.

Ocena dorobku twórczego i artystycznego:

Wraz ze stabilizowaniem się poszukiwań zawodowych mgra Leszka Żurka w sposób czytelny krystalizują i umacniają się jego obszary działań twórczych. Początek aktywności artystycznej doktoranta jest dość późny, ale sam dorobek zdaje się być konsekwentnie

realizowany. Uprawiając fotografię, miał 10 wystaw indywidualnych i 9 wystaw zbiorowych, na terenie Polski. Brak jest w dokumentacji jakiegokolwiek informacji o wystawach poza granicami kraju.

Udział w wystawach indywidualnych:

2014 „Powidoki”, PJWSTK w Gdańsku
2013 „Powidoki”, Galeria Wozownia w Toruniu
2013 „Powidoki”, Dom Kultury w Rumii
2011 „Moje ogrody i po-widoki”, Galeria Pusta w Katowicach
2010 „Niepamięci”, Galeria Pionova w Gdańsku
2010 „Wycinki”, Galeria Wyższej Szkoły Mechatroniki w Katowicach
2006 „Moje ogrody”, Galeria Wyższej Szkoły Sztuki i Projektowania w Łodzi
2005 Państwowa Galeria Sztuki w Sopocie
2005 Dom Kultury w Rumii

Udział w wystawach zbiorowych:

2013 Centrum Kultury w Tarnowskich Górach
2013 Galeria Wydziału Mediów, Aktorstwa i Reżyserii w Zabrze
2013 Centrum Kultury w Nakle Śląskim
2010 „Klatki ze snów”, Galeria ZPAF w Katowicach
2008 „Kontrola Snów”, Galeria Spiż 7 w Gdańsku
2008 Galeria ZPAF w Katowicach
2006 „Przygoda IV”, Galeria FF w Łodzi
2005 „Przestrzenie wyobraźni” Galeria ZPAF w Katowicach
2005 „Kwadrat”, Galeria 2-R w Poznaniu

Interesującym dopełnieniem wskazanego przez doktoranta dorobku wydają się być prezentacje zrealizowanych przez niego dwóch filmów wideo (Mantra i Powitanie) prezentowane przez Krzysztofa Jureckiego w 2010 roku podczas pokazu w ramach wykładu Young Polish Video Art, w Ljublanie Brnicy.

We wskazanym w dokumentacji okresie aktywności twórczej pan Żurek publikował swoje realizacje w takich pismach jak Format, Kwartalnik Fotografia, Exit, Świat Obrazu, a także w katalogu fotografii XX wieku w Nigata City Art. Museum, Japonia. Odbieram fakt istnienia wyżej wymienionych publikacji jako bardzo pozytywny aspekt działalności twórczej i upubliczniania swojej twórczości przez pana mgra Leszka Żurka.

Do dokumentacji załączone zostały również dwa wydawnictwa albumowe. „Fotografie” Leszek Żurek, wydawnictwo własne, bez ISBN oraz „Lutry. Dokument Wyobrażony” stanowiący albumową formę rozprawy doktorskiej i jej części praktycznej.

Na podstawie tych faktów, ilości i jakości przedstawionych w dokumentacji oraz portfolio prac oraz aktywności wystawienniczej oceniam dorobek artystyczny mgra Leszka Żurka jako dobry. Jest on nie tylko spójny, ale i konsekwentnie realizowany.

Nagrody i wyróżnienia:

W dostarczonej mi dokumentacji nie znalazłem żadnych adnotacji ani informacji odnoszących się do nagród bądź wyróżnień otrzymanych przez mgra Leszka Żurka.

Warto jednak zaznaczyć że doktorant jest stypendystą Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2017 rok) oraz Marszałka Województwa Pomorskiego.

Ocena dorobku dydaktycznego i organizatorskiego:

Pan Leszek Żurek od lat osiemdziesiątych w różnej formie działał jako wykładowca i propagator sztuk wizualnych. Związany był właściwie ze wszystkimi stopniami kształcenia. Od szkoły podstawowej, przez szkoły średnie, na uczelni wyższej kończąc. Jego działania od zawsze związane były z obszarem sztuk plastycznych, a w późniejszym okresie z fotografią. Obecnie, od wielu już lat, pracuje na pełnym etacie w Polsko -Japońskiej Akademii Technik Komputerowych, oddział w Gdańsku. Prowadzi tam zajęcia z fotografii i psychofizjologii widzenia.

Doktorant wykazuje się aktywnością w obrębie uczelni, działa także jako organizator plenerów i warsztatów propagujących sztukę fotograficzną.

Fakty te stanowią dla mnie świadectwo zaufania i uznania wobec Leszka Żurka jako wartościowego członka społeczności Uczelni, czynnie biorącego udział zarówno w życiu macierzystego Wydziału jak i w szerzeniu i rozpowszechnianiu kultury wizualnej.

Ocena rozprawy i pracy doktorskiej:

Przechodząc do istoty i właściwej części niniejszej recenzji; praca doktorska mgra Leszka Żurka, której promotorem jest prof. dr hab. Tomasz Bogusławski składa się z części teoretycznej i zrealizowanego dzieła praktycznego.

Część teoretyczną stanowi rozprawa pod tytułem; „Lutry. Dokument wyobrażony“. Jest to tekst składający się z sześciu części o następujących tytułach; „Punkt wyjścia“, „O srebrzej czerni i bieli“, „Początek“, „Kilka uwag o fotograficznym dokumencie“, „Uwagi o wielokrotnej ekspozycji“, „Opis projektu“. W jej skład wchodzi także reprodukcje pracy praktycznej pod tym samym tytułem, bibliografia oraz abstrakt. Całość liczy 83 numerowane strony i jest dołączona do dokumentacji w postaci wydawnictwa albumowego.

Pozwolę sobie najpierw odnieść się właśnie do opisu dzieła. Mimo, iż nie może stanowić ono przedmiotu oceny, chciałbym podkreślić jego szczególną poprawność.

W sposób bardziej niż właściwy pomaga w przeprowadzeniu recenzji pracy praktycznej. Jest tekstem napisanym z niezwykłym wyczuciem języka, trafnymi odniesieniami do tradycji wizualnej w której funkcjonujemy i do samych doświadczeń medium fotografii na przestrzeni ostatnich stu kilkudziesięciu lat. Nie brak w nim kontekstów emocjonalnych, można nawet powiedzieć, nostalgicznych. Odnoszących się do rodziny, przestrzeni i wspomnień. W swojej dysertacji autor porusza i wnikliwie omawia aspekty odnoszące się do pracy praktycznej. Przybliży swoje poszukiwania w obszarze wiedzy, która stanowi materię realizacji; czarnobiałej fotografii analogowej. Co ważne analizuje także kluczowe dla pracy pojęcia.

Tym samym część teoretyczna stanowi niezwykle interesujące zaplecze myślowe do odczytania pracy praktycznej. Mimo że dotyczy zjawisk bardzo prywatnych i przeplata je z czysto technologicznymi, doktorant łączy ze sobą sprawnie te dwa światy pisząc o nich w sposób zaangażowany, powiedziałbym nawet; osobisty.

Niech momentem przejścia między omówieniem części teoretycznej, a praktycznej będzie dla mnie przywoływane przez autora i fundamentalne dla pracy słowo; pamięć. Choćby ze względu na para dokumentalny charakter realizowanych zdjęć.

Właśnie wspomnienia zdają się być istotą realizacji fotograficznej mgra Leszka Żurka przedstawionej pod wspomnianą nazwą „Lutry. Dokument wyobrażony“. Przedłożona praca składa się z 21 prac fotograficznych. Wszystkie zostały zrealizowane przy użyciu technologii analogowej. Doktorant posługiwał się w ramach niej średnio formatowymi filmami negatywowymi czarnobiałymi (w kilku wypadkach barwnymi z których podczas procesów post produkcyjnych zdjął kolor).

Mgr Żurek zrealizowane obrazy postanowił powiększać do znacznych rozmiarów; wydruki to w 19 wypadkach format 100 x 80 cm, w jednym 120 x 150 cm, zaś w ostatnim 266 x 200 cm.

Bezpośrednim tematem prac są miejsca i przedmioty; porzucone i zdewastowane. Należące niegdyś do społeczności ewangelickiej, niemieckiej, które na ziemiach przyznanych po II wojnie światowej państwu polskiemu popadały w ruinę i zapomnienie. Nie zapominała o nich jednak przyroda i artysta.

To właśnie ta warstwa jest dla mnie szczególnie istotna w pracach Żurka. Nie tylko historia przedmiotu i jego miejsca, związane z nim celowe okaleczanie przez innych ludzi i kulturę. Ciekawi mnie niezwykle obserwacja przeprowadzona przez autora w kierunku ingerencji organiczności przyrody. Czasem ilustrowanej tylko przez światło (jak ma to miejsce na zdjęciu umieszczonym na stronie 38), rozświetlenie, a jednak tak materialnie obecnej.

Analogowość, która na celu wydaje się mieć właśnie płaszczyznę negatywu stanowiącą połączenie dwóch przestrzeni. Mimo, iż Żurek w swojej realizacji używał dwóch metod na osiągnięcie tego efektu, bądź to stosując metodę podwójnej ekspozycji, bądź też składając dwa negatywy ze sobą w procesie kopiowania, sam zabieg i jego wymiar filozoficzny wydaje się pozostawać niezmienny. To właśnie stworzenie pewnej formy holograficznej. Odniesienia się do struktury pamięci miejsc, i ich dwuznacznej możliwej interpretacji.

Tym samym, poprzez ten gest doktorant przejmując na siebie i swoje dzieło funkcje podtrzymania pamięci. Pozostając wiernym współczesności, poddaje pod dyskusję pozornie widzialne i oczywiste kwestie odnoszące się do rzeczywistości.

Tu zaczyna się pole wyjątkowo sprawnie postawionej przez mgra Żurka tezy o wyobrażonym dokumencie. Zagadnienie niezwykle moim zdaniem aktualne i będące bardzo mocną częścią prezentowanej pracy. Żyjemy bowiem w czasach relatywnej rzeczywistości, w czasach gdzie obrazy przestały świadczyć o faktycznym stanie rzeczy, gdzie pamięć jest już od dawna poddawana kreatywnej obróbce i przekształceniom.

W realizacji mgra Żurka obecne są echa tych myśli, oddane przez autora z wyczuciem i subtelnością, ale także z nieubłaganą dobitnością.

Mimo, iż Żurek w swoich realizacjach nie stroni od poetyckości zarówno w myśli na temat realizowanych prac jak i w ich kształcie wizualnym, to co wydaje mi się istotne to konsekwencja i nieustępliwość tych obrazów. Mimo formy kreatywnej stanowią one o rzeczywistości, niczym nie różniąc się od wspomnianego wielokrotnie dokumentu. Od rzeczywistości widzianej subiektywnie, tak jak subiektywne pozostanie zawsze każde zdjęcie dokumentalne (kreując i uwydatniając tylko część kontekstu zdarzeń).

Bardzo ciekawy jest także kontekst, który każe nam myśleć o funkcji zapominania, wypierania, jako mechanizmu kształtującego naszą pamięć. Ten obszar stanowi moim zdaniem sedno recenzowanej pracy i obraz prawdziwego rozwoju i badania.

Jest coś ujmującego i prawdziwego w tym sposobie prowadzenia narracji. Coś, co w połączeniu ze sprawnością artystyczną sprawia, że cała przedstawiona do oceny realizacja wydaje się zwięzła i ma dobrą, spójną budowę.

Poprzez gest zderzenia ze sobą dwóch przestrzeni podważona zostaje ich potoczność, a wytwarza się wymiar będący obiektem wizualnej fascynacji. Tak też postrzegam ten niezwykle interesujący pomysł, by poprzez dwa zdjęcia stanowiące mimetyczne oddanie rzeczywistości stworzyć nową przestrzeń stanowiącą obszar refleksji i odautorskiej narracji (za przykład mogą tu służyć zdjęcia ze stron 50 i 70 przedstawionej dokumentacji).

Za szczególnie cenne i warte podkreślenia uważam to właśnie uwalnianie perspektyw myślenia o fotografii i pamięci. Doktorant w tym projekcie jest nie tylko artystą, ale także badaczem w stworzonym przez siebie laboratorium.

Reasumując, jestem wdzięczny doktorantowi za współczesną w myśli, choć być może klasyczną w formie, zdolność w określaniu naszych wrażeń na temat natury pamięci.

Za połączenie twórczego myślenia z dążeniem do obranego celu. Nie tylko wyrażonego formą wizualną, ale też budowaniem świadomości widza i zadawania pytania o świat. Dzięki tym aspektom odnajduje u mgr Leszka Żurka cechy prawdziwego twórcy.

Analityczność, precyzję działania, pokorę obserwacji. Niezwykle ważne cechy zarówno artysty jak i badacza. Doktorant w swoich działaniach, zarówno w wymiarze doktorskiej jak i całej dotychczasowej twórczości udowadnia ich obecność.

Konkluzja:

Biorąc pod uwagę przytoczone fakty, samą rozprawę i realizację doktorską mgra Leszka Żurka, stanowiącą oryginalne rozwiązanie problemu artystycznego, stwierdzam, iż spełnia on wymagania określone w art. 13 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Z 2017r., poz. 1789 ze zm.) i zasługuje na uzyskanie stopnia doktora w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie artystycznej: sztuki piękne.